

POLSKIE TOWARZYSTWO TŁUMACZY PRZYSIĘGLYCH I SPECJALISTYCZNYCH
CZŁONEK MIĘDZYNARODOWEJ FEDERACJI TŁUMACZY FIT
RADA NACZELNA

RN.PR.16/13

Warszawa, 20 czerwca 2013 r.

Pani Iwona Kujawa, dyrektor
Pan Karol Dalek, zastępca dyrektora
Departament Zawodów Prawniczych
i Dostępu do Pomocy Prawnej
Ministerstwo Sprawiedliwości

POLISH SOCIETY
OF SWORN
AND SPECIALISED
TRANSLATORS
TEPIS

Szanowna Pani Dyrektor, Szanowny Panie Dyrektorze!

SOCIÉTÉ POLONAISE
DES TRADUCTEURS
ASSERMENTÉS
ET SPÉCIALISÉS
TEPIS

Zwracam się do Państwa obojga, aby równocześnie uczynić zadość wymogom poszanowania urzędowej hierarchii wobec Pani Dyrektor, jak i docenić wieloletnie doświadczenie Pana Dyrektora w ustawowej współpracy z tłumaczami przysięgłymi. Postanowiłam bowiem - porażona otrzymaną w dniu wczorajszym wiadomością o niewiarygodnych zamysłach projektodawców zmian w ustawie o zawodzie tłumacza przysięgłego – upewnić się w imieniu Rady Naczelnej PT TEPIŚ, czy rzeczywiście Państwa Departament był zaproszony do konsultacji i czy rzeczywiście wypowiedział się aprobowując na temat propozycji drastycznego obniżenia poziomu wiedzy kandydatów do wykształcenia średniego.

POLNISCHE
GESELLSCHAFT
VEREINIGTER
ÜBERSETZER UND
FACHÜBERSETZER
TEPIS

Moje poważne w tej kwestii wątpliwości opieram nie tylko na zaufaniu okazywanym dotychczas przez przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości wobec tłumaczy przysięgłych działających w Państwowej Komisji Egzaminacyjnej i Komisji Odpowiedzialności Zawodowej oraz na okazywanym uznaniu dla erudycji i umiejętności moich szacownych Koleżanek i Kolegów tłumaczy przysięgłych, lecz również na fakcie, że Dyrekcja Departamentu doceniła w swoim czasie potrzebę zatrudnienia na stanowisku naczelnika Wydziału Tłumaczy Przysięgłych wszechstronnie wykształconego filologa, który sam jest tłumaczem przysięgłym.

W tym świetle wydaje się całkowicie nieprawdopodobne, aby propozycja deregulacji zawodu tłumacza przysięgłego przez drastyczne obniżenie jego kwalifikacji zyskała aprobatę Państwa Departamentu. Nie sądzę też, aby brakowało Państwu argumentów do obalenia tezy, iż maturzysta jest w stanie we własnym zakresie posiadać wiedzę i umiejętności niezbędne do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego. Wystarczy uświadomić adwersarzom fakt, że jeśli obecnie co najmniej 65% absolwentów studiów magisterskich nie zdaje egzaminu przed Państwową Komisją Egzaminacyjną, to dopuszczenie osób bez takiego wykształcenia byłoby nieetyczne i spotkałoby się z zarzutem świadomego wyludzania pieniędzy za przystąpienie do egzaminu, którego takie osoby z założenia zdać nie mogą.

ПОЛЬСКОЕ ОБЩЕ-
СТВО ПРИСЯЖНЫХ
И СПЕЦИАЛИЗИ-
РОВАННЫХ
ПЕРЕВОДЧИКОВ
TEPIS

Tłumacz przysięgły jest zarazem tłumaczem urzędowym i sądowym, który musi doskonale znać nie tylko polski i obcy język ogólny, lecz również język specjalistyczny w zakresie prawa, ekonomii, techniki, medycyny i wielu innych dziedzin, co wynika z jego znajomości polskiego systemu prawnego i systemu kraju(ów) danego języka docelowego, tudzież konwencji języka specjalistycznego w innych dziedzinach wiedzy i życia, w tym również znajomości dialektów i żargonów. W zestawieniu z wiedzą maturzysty spełnienie takich wymagań byłoby całkowicie nierealne, ponieważ osoba taka – co oczywiste – nie tylko nie potrafi tłumaczyć tekstów specjalistycznych, ale przede wszystkim nie potrafi ich zrozumieć w ojczystym języku polskim.

ASSOCIAZIONE
POLACCA
DEI TRADUTTORI
GIURATI
E SPECIALISTI
TEPIS

Podobnie autorzy projektu ustawy deregulacyjnej nie są w stanie zrozumieć istoty pracy tłumacza, bo nie posiadają i mają prawo nie posiadać w tej kwestii odpowiedniej wiedzy. Mają jednak obowiązek przed wysunięciem tej kuriozalnej propozycji i sformułowaniem jej uzasadnienia zasięgnąć opinii znawców przedmiotu. Nie uczyniwszy tego, wystawili na szwank swój autorytet, ponieważ niedorzeczna teza iż „tłumacze przysięgli nie muszą dokonywać naukowych analiz” jest akurat całkowitą herezją w odniesieniu do tego zawodu. Z całą pewnością nie każdy prawnik, w tym również ustawodawca, nie musi wykonywać naukowej analizy porównawczej, bo nie jest komparatystą, podczas gdy każdy tłumacz musi nieustannie takie analizy wykonywać,

LENGYEL HITES- ÉS
SZAKTOLMÁCSOK
SZÖVETSEGE
TEPIS

POLSKIE TOWARZYSTWO TŁUMACZY PRZYSIĘGLYCH I SPECJALISTYCZNYCH
CZŁONEK MIĘDZYNARODOWEJ FEDERACJI TŁUMACZY FIT
RADA NACZELNA

ponieważ czynność tłumaczenia polega właśnie na analizie porównawczej, a w przypadku tłumaczenia specjalistycznego – na naukowej analizie porównawczej. Bowiem tłumacz nie jest w stanie znaleźć odpowiednika danego terminu w języku obcym, jeśli nie zrozumie definicji tego pojęcia w języku polskim i na odwrót.

Zanim jednak zwrócimy się do naszych kolegów – wybitnych polskich filologów i tłumaczy oraz językoznawców na stanowiskach profesorów i rektorów – z prośbą o autorytatywne na ten temat wypowiedzi i zanim sami nie sformulujemy swoich zastrzeżeń wobec tej całkowicie nieracjonalnej tezy, powołując się na zobowiązania Polski wynikające z prawa międzynarodowego i unijnego, zwracamy się do Państwa z prośbą o wyjaśnienie, czy nie miało miejsce w tej kwestii jakieś przeoczenie i czy Państwa Departament miał wystarczającą szansę, aby zająć stanowisko wobec propozycji Departamentu Strategii i Deregulacji.

Abstrahując od odpowiedzi na to pytanie, proponuję niniejszym Państwu rozważenie następującej propozycji, która pogodziłaby intencję „deregulatorów” i stron kwestionujących ich tezę. Bardzo prostym wyjściem z tej sytuacji byłoby mianowicie zaproponowanie (przez Państwa Departament) nowego przepisu dopuszczającego kandydatów bez studiów magisterskich w brzmieniu: „Minister Sprawiedliwości może wyrazić zgodę na przystąpienie do egzaminu na tłumacza przysięgłego kandydata, który legitymuje się innym wykształceniem niż wyższe studia magisterskie”.

Przyjęcie takiego zapisu pozwoliłoby zachować zasadę w obecnej postaci i równocześnie dopuścić do egzaminu i następnie do wykonywania zawodu osoby ze średnim wykształceniem, które – z braku innych, lepiej wykształconych – mogłyby być społecznie użyteczne, ponieważ znają rzadki język obcy. Wtedy osoby te byłyby dopuszczane przez Ministra Sprawiedliwości na zasadzie wyjątku, zaś Polsce pozwoliłoby to na zachowanie cieszącego się uznaniem w Europie wizerunku kraju, który stawia wobec profesjonalistów wymagania umożliwiające realizację idei rzetelnego procesu jako podstawowego prawa człowieka.

Zapis taki pozwoliłby również na uznanie przez Komisję Europejską, że Polska jest krajem, który stosuje się do nakazu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE a dnia 20 października 2010 r. w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym, który stanowi:

”Artykuł 8. Niezmniejszanie poziomu ochrony.

Żaden z przepisów niniejszej dyrektywy nie może być rozumiany jako ograniczający lub uchylający jakiegokolwiek prawa i gwarancje proceduralne zapewnione na mocy Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, innych stosownych przepisów prawa międzynarodowego lub prawa któregośkolwiek państwa członkowskiego, który zapewnia wyższy poziom ochrony.”

Z nadzieją na życzliwe i lojalne wsparcie naszych argumentów, pozostaję z wyrazami poważania

dr Danuta Kierkowska
prezes

POLISH SOCIETY
OF SWORN
AND SPECIALISED
TRANSLATORS
TEPIS

SOCIÉTÉ POLONAISE
DES TRADUCTEURS
ASSERMENTÉS
ET SPÉCIALISÉS
TEPIS

POLNISCHE
GESELLSCHAFT
VEREIDIGTER
ÜBERSETZER UND
FACHÜBERSETZER
TEPIS

ПОЛЬСКОЕ ОБЩЕ-
СТВО ПРИСЯЖНЫХ
И СПЕЦИАЛИЗ-
РОВАННЫХ
ПЕРЕВОДЧИКОВ
TEPIS

ASSOCIAZIONE
POLACCA
DEI TRADUTTORI
GIURATI
E SPECIALISTI
TEPIS

LENGYEL HITES- ÉS
SZAKTOLMÁCSOK
SZÖVETSÉGE
TEPIS